

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **E.**, so sídlom v B., zastúpenej advokátskou kanceláriou T., so sídlom v B., proti žalovanej **J. K.**, bývajúcej v L., za účasti vedľajšieho účastníka **S.**, so sídlom v B., zastúpeného advokátskou kanceláriou H., so sídlom v B., o **zaplatenie 773,78 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Dolný Kubín pod sp. zn. 7 C 113/2011, o dovolaní vedľajšieho účastníka proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 27. augusta 2012, sp. zn. 9 Co 259/2012, takto

r o z h o d o l :

Z r u š u j e uznesenie Krajského súdu v Žiline z 27. augusta 2012 sp. zn. 9 Co 259/2012 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Dolný Kubín rozsudkom z 21. decembra 2011 č. k. 7 C 113/2011-42 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 773,78 €, s úrokom z omeškania vo výške 9,5 % ročne zo sumy 644,29 € od 9.12.2006 do zaplatenia, a to v mesačných splátkach po 50 € splatných vždy do každého 15. dňa v mesiaci, pričom prvá splátka je splatná v mesiaci nasledujúcom po právoplatnosti tohto rozsudku a nezaplatením čo i len jednej splátky na čas, stáva sa splatným celý dlh naraz. Vo zvyšku návrh zamietol. Vyslovil, že o trovách konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Krajský súd v Žiline uznesením z 27. augusta 2012 sp. zn. 9 Co 259/2012 odvolanie vedľajšieho účastníka (S., ktoré vstúpilo do konania a podalo proti rozhodnutiu prvého stupňa odvolanie) odmietol. Účastníkom konania náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uviedol, že vedľajší účastník nepreukázal, že by z právneho predpisu vyplýval určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi ním a účastníkom, z ktorého dôvodu ho nepovažoval za osobu oprávnenú na podanie odvolania (§ 218 ods. 1

písm. b/ O.s.p.). O náhrade trov konania rozhodol analogicky podľa § 146 ods. 2 veta prvá O.s.p.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podal dovolanie vedľajší účastník. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu, že mu odvolací súd svojím postupom odňal možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. tým, že nesprávne odmietol jeho odvolanie a nepredložil otázku Súdnemu dvoru EÚ za účelom výkladu práva Európskej únie. Namietal nesprávne právne posúdenie ustanovení § 93 a § 201 O.s.p., ktoré (sám) v dovolaní podrobne vyložil.

Žalobkyňa navrhla dovolanie vedľajšieho účastníka zamietnuť a priznať jej náhradu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podala včas osoba oprávnená na tento procesný úkon, skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že (dovoláním) napadnuté uznesenie odvolacieho súdu treba zrušiť.

Keďže predmetom dovolacieho konania je rozhodnutie, ktoré bolo vydané formou uznesenia, prípustnosť dovolania proti nemu je upravená v ustanoveniach § 239 O.s.p. So zreteľom na skutočnosť, že dovolaním bolo napadnuté uznesenie, ktorým bolo odmietnuté odvolanie vedľajšieho účastníka možno konštatovať, že takéto uznesenie nemožno podriaďiť pod žiaden z dôvodov prípustnosti dovolania vyplývajúci z ustanovenia § 239 ods. 1, ods. 2 O.s.p. a preto dovolanie podľa tohto zákonného ustanovenia nie je prípustné.

Prípustnosť dovolania v preskúmvanej veci teda prichádzala do úvahy, len ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. (t. j. ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát).

Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. ale nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým účastníkom konania znemožní realizáciu tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov. Medzi takéto práva, patrí nepochybne aj právo na preskúmanie vecnej správnosti prvostupňového rozhodnutia v inštančnom konaní odvolacím súdom na základe včas podaného riadneho opravného prostriedku za predpokladu, že jeho podanie zákon nevyklučuje. Podľa ustálenej súdnej praxe sa za odňatie možnosti konať pred súdom považuje aj taký postup, keď odvolací súd odmietne odvolanie ako podané neoprávnenou osobou podľa § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p., hoci pre také rozhodnutie neboli splnené zákonné podmienky.

Keďže dovolateľ v predmetnej veci uviedol, že súd mu svojím postupom odňal možnosť konať pred súdom, dovolací súd sa osobitne zameril na zistenie, či v konaní došlo k vade vyplývajúcej z ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. a dospel k záveru, že k takejto vade v predmetnom konaní došlo.

Účastník môže napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním, pokiaľ to zákon nevyklučuje. Ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom, môže podať odvolanie aj vedľajší účastník (§ 201 O.s.p.).

Citované zákonné ustanovenia treba vykladať vo vzájomnej súvislosti s ďalšími ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku a so zreteľom na konkrétnu prejednávajúcu vec. V danom prípade bolo treba zohľadniť aj nové znenie ustanovenia § 93 ods. 2 O.s.p., podľa ktorého ako vedľajší účastník sa môže popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu. Citovaným zákonným ustanovením bola do právnej úpravy zavedená druhá skupina, resp. typ vedľajšieho účastníka s účinnosťou od 15. októbra 2008 (zákonom č. 384/2008 Z.z.). Cieľom nového znenia ustanovenia § 93 ods. 2 O.s.p. je bezpochyby rozšírenie ochrany práv v prípadoch, v ktorých existuje dôležitý verejný záujem, avšak v ktorých by bolo veľmi

problematické zo strany subjektov, ktoré majú (vzhľadom na svoje zameranie alebo predmet činnosti) záujem vstupovať do konaní ako vedľajší účastníci. V praxi ide hlavne o právnické osoby zamerané na ochranu jednotlivcov a skupín pred diskrimináciou, o združenia na ochranu spotrebiteľov a podobne. V rámci tohto druhého typu vedľajšieho účasti, (na rozdiel od prvej skupiny vedľajšieho účasti, v ktorej musí ísť o hmotnoprávny záujem vedľajšieho účastníka na výsledku konania) sa hmotnoprávny záujem na výsledku konania neskúma. Legitimáciu na vstup vedľajšieho účastníka do konania dáva samotný (príslušný) zákon. Sú to aj prípady sporov o ochrane spotrebiteľa, keď na strane spotrebiteľa môže vystupovať právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana spotrebiteľských práv podľa zákona č. 205/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že aj ustanovenie § 201 O.s.p. v podstate rozlišuje dva typy vedľajších účastníkov. Prvým je vedľajší účastník, ktorý v konaní vystupuje popri navrhovateľovi alebo odporcovi v zmysle ustanovenia § 93 ods. 2 O.s.p. s rovnakými právami a povinnosťami ako účastník konania (§ 93 ods. 4 O.s.p.) a druhým (v zmysle nového znenia ustanovenia citovaného zákonného ustanovenia) je vedľajší účastník, ktorému z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi ním a účastníkom konania (napríklad v prípadoch poistenia). V druhom z uvedených typov (t. j. ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom konania a vedľajším účastníkom) je vedľajší účastník oprávnený podať odvolanie bez zreteľa na stanovisko účastníka konania, popri ktorom v spore vystupuje, ba aj proti jeho vôli, samozrejme za predpokladu, že preukáže, že z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi ním a účastníkom konania.

V konaní má vedľajší účastník rovnaké práva a povinnosti ako účastník. Koná však iba sám za seba. Ak jeho úkony odporujú úkonom účastníka, ktorého v konaní podporuje, posúdi ich súd po uvážení všetkých okolností (§ 93 ods. 4 O.s.p.).

Podľa ustanovenia § 93 ods. 3 O.s.p. do konania vstúpi buď z vlastného podnetu alebo na výzvu niektorého z účastníkov, urobenú prostredníctvom súdu. O prípustnosti vedľajšieho účasti súd rozhodne len na návrh.

V predmetnej veci vedľajší účastník vstúpil do konania z vlastného podnetu, a to písomným oznámením o vstupe vedľajšieho účastníka do konania zo dňa 12. apríla 2012.

Pokiaľ odvolací súd odvolanie vedľajšieho účastníka vyhodnotil ako podané neoprávnenou osobou, keď pri svojom rozhodnutí zohľadnil iba druhú vetu ustanovenia § 201 O.s.p. (t. j. že v danom prípade z právneho predpisu nevyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom) a vyvodil, že nie je dané jeho oprávnenie na podanie odvolania, jeho rozhodnutie nie je správne. Odvolací súd mal správne vyložiť celé ustanovenia § 201 a (pri úvahe o oprávnení vedľajšieho účastníka na podanie odvolania) vychádzať aj z ustanovenia § 93 ods. 2, ods. 4 O.s.p. Odvolací súd v predmetnej veci teda nesprávne aplikoval ustanovenia § 201 O.s.p., keď nezohľadnil jeho súvislosť s ustanovením § 93 ods. 2 O.s.p., kedy sa konania môže zúčastniť popri navrhovateľovi alebo odporcovi ako vedľajší účastník aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv v danej veci podľa zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa.

Vedľajší účastník má rovnaké práva a povinnosti ako účastník konania, teda má v zásade právo podať odvolanie. Táto procesná legitimácia na podanie odvolania a dovolania je však obmedzená účastníkom, na strane ktorého vystupuje. Oprávnenie podať odvolanie prináleží vedľajšiemu účastníkovi iba vtedy, ak toto oprávnenie má aj účastník, na stranu ktorého sa pripojil. V prípade, že tento účastník nemá procesnú legitimáciu na podanie odvolania, nemôže ju mať ani vedľajší účastník. V opačnom prípade by sa aj vedľajšiemu účastníkovi priznalo viac procesných práv, než má účastník, na ktorého strane vystupuje. Vedľajší účastník môže podať odvolanie aj vtedy, ak odvolanie podal účastník. Ak podá odvolanie len vedľajší účastník, môže ho podať len v tom prípade ak hlavný účastník s takýmto úkonom vyjadrí súhlas.

V prípade, že účastník odmietne dať súhlas k odvolaniu vedľajšieho účastníka, je odvolanie vedľajšieho účastníka bez tohto súhlasu právne neúčinné.

Z uvedeného vyplýva, že akýkoľvek úkon v konaní vedľajší účastník vykoná, nesmie byť v rozpore so záujmami hlavného účastníka, na ktorého procesnej strane vystupuje. Z tejto dikcie nemožno jednoznačne odvodiť, že úkon vedľajšieho účastníka s ktorým nesúhlasí hlavný účastník, bude automaticky zo strany súdu zamietnutý. Nasvedčuje tomu dikcia § 93 ods. 4 O.s.p. „posúdi ich súd po uvážení všetkých okolností“. Z tejto dikcie možno vyvodiť, že súd bude úkon vedľajšieho účastníka, s ktorým nevyslovil súhlas hlavný účastník, posudzovať so zreteľom na všetky okolnosti prípadu. Môže sa totiž stať, že takýto úkon bude vlastne hlavnému účastníkovi na prospech, v tom prípade môže súd zvážiť, že takýto úkon vykoná, a to napriek nesúhlasu hlavného účastníka.

Odvolačí súd neskúmal, či žalovaná ako hlavný účastník prejavila súhlas s prejavom vôle podaním odvolania vedľajším účastníkom. Odvolačí súd s takýmto prejavom vôle hlavného účastníka nedisponuje a bolo preto úlohou odvolacieho súdu, aby na zistenie stanoviska hlavného účastníka vyzval žalovanú. Pokiaľ tak nepostupoval a odvolačí súd odvolanie vedľajšieho účastníka odmietol, odňal mu možnosť konať pred súdom.

Uvedená procesná vada zakladá vždy prípustnosť dovolania a zároveň je aj dôvodom, pre ktorý dovolací súd musí napadnuté rozhodnutie zrušiť.

So zreteľom na to Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 3 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a tiež o trovách dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. novembra 2014

JUDr. Jozef Kolcun, v.r.

predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová